

Využití rozpočtu EU na podporu oživení po pandemii covid-19

Informační podklad ke sdělení Rozpočet EU, který je motorem evropského plánu na podporu oživení, a k pozměněnému návrhu nařízení, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027

SDĚLENÍ

Sdělení Komise - Rozpočet EU, který je motorem evropského plánu na podporu oživení

KOM(2020) 442 v konečném znění, kód Rady 8137/20

POZMĚNĚNÝ NÁVRH NAŘÍZENÍ

Pozměněný návrh nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027

KOM(2020) 443 v konečném znění, kód Rady 8137/20

Interinstitucionální spis 2018/0166/APP

- **Právní základ:**
Článek 312 Smlouvy o fungování Evropské unie, článek 106a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
29. 5. 2020
- **Datum projednání ve VEZ:**
10. 6. 2020 (1. kolo)
- **Procedura:**
Zvláštní legislativní postup – souhlas EP.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

V době zpracování podkladu nebylo k dispozici.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Návrh je v souladu s principem subsidiarity.

- **Odůvodnění a předmět:**

V návaznosti na [sdělení - Chvilé pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci](#), ve kterém Evropská komise představila komplexní plán na podporu hospodářského oživení v EU po pandemii covid-19, Komise předložila [sdělení - Rozpočet EU, který je motorem evropského plánu na podporu oživení](#), ve kterém specifikuje způsoby, jak využít k financování tohoto oživení rozpočet EU.

Komise navrhuje využít potenciál rozpočtu k mobilizaci investic a předsunutí finanční podpory v důležitých prvních letech oživení, a to prostřednictvím mimořádného nástroje [Evropské unie na podporu oživení](#) (Next Generation EU) a prostřednictvím posíleného víceletého finančního rámce na období 2021-2027.

V návaznosti na sdělení - Rozpočet EU, který je motorem evropského plánu na podporu oživení, Komise předložila [pozměněný návrh nařízení, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021-2027](#). Komise navrhuje víceletý finanční rámec EU na období 2021-2027 ve výši 1 100 miliard eur¹, který má být posílen o nový čtyřletý nástroj na podporu oživení (Next Generation EU – tzn. „EU příští generace“) na obnovu ekonomiky s objemem 750 miliard eur, přičemž 500 miliard eur by mělo být rozděleno prostřednictvím grantů a 250 miliard eur prostřednictvím půjček.

- **Obsah a dopad:**

Komise navrhuje **využít potenciál rozpočtu EU k mobilizaci investic a předsunutí finanční podpory do prvních let oživení (2021-2024), a to prostřednictvím nástroje Next Generation EU o objemu 750 miliard eur a prostřednictvím posíleného víceletého finančního rámce na období 2021-2027**, v němž budou pomocí nástroje Next Generation EU vytvořeny nové nástroje a posíleny klíčové programy s cílem rychle nasměrovat investice tam, kde jich je nejvíce zapotřebí, na posílení jednotného trhu, prohloubení spolupráce v oblastech, jako je zdravotnictví a řešení krizí, vybavení Unie dlouhodobým rozpočtem, který bude stimulovat zelenou a digitální transformaci, a na vybudování spravedlivějšího a odolnějšího hospodářství.

Finanční prostředky pro nástroj Next Generation EU navrhuje Komise získat půjčkami na kapitálových trzích na základě dočasného a výjimečného zmocnění Komise k půjčkám (podle [rozhodnutí o vlastních zdrojích](#)). Půjčené finanční prostředky budou sloužit jako doplněk prostředků schválených v rozpočtu EU a budou stát mimo výdajové stropy víceletého finančního rámce. V rozpočtu budou uváděny odděleně, aby byla zřejmá jejich dočasná a výjimečná povaha a byla zajištěna plná transparentnost.

Komise navrhuje finanční podporu rozdělit do tří pilířů:

1. Podpora členských států v oblasti investic a reforem

Cílem prvního pilíře je podpora investic a reforem členských států, jež tyto státy potřebují k řešení krize.

- **Nová facilitata na podporu oživení a odolnosti s rozpočtem 560 miliard eur** přidělovaným ve formě grantů a půjček. Bude podporovat členské státy při provádění investic a reforem, které jsou klíčové pro udržitelné oživení. Členské státy navrhnou vlastním potřebám přizpůsobené vnitrostátní plány na podporu oživení, které budou vycházet z priorit v oblasti investic a reforem stanovených v rámci evropského semestru a které budou v souladu s vnitrostátními plány v oblasti klimatu a energetiky, s plány

---

¹ Není-li uvedeno jinak, jsou částky vyjádřeny ve stálých cenách roku 2018.

spravedlivé transformace a dohodami o partnerství a s operačními programy v rámci fondů EU;

- **Nová iniciativa REACT-EU s rozpočtem 55 miliard eur** poskytne členským státům dodatečné financování v rámci politiky soudržnosti v období 2020-2022, z toho 50 miliard eur z nástroje Next Generation EU v letech 2021 a 2022 a 5 miliard eur již v roce 2020 úpravou stávajícího finančního rámce 2014-2020. Tím bude zajištěno, že nebude přerušen tok finančních prostředků na klíčová opatření pro zotavení z krize;
- Na podporu zelené transformace Komise navrhuje vyčlenit **dodatečné finanční prostředky pro Fond pro spravedlivou transformaci v celkovém rozsahu 40 miliard eur**, z toho 30 miliard eur z nástroje Next Generation EU, **a pro Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova v rozsahu 15 miliard eur**. V příštím rozpočtovém období EU budou rovněž posíleny programy politiky soudržnosti, které umožní větší flexibilitu.

2. Nastartování ekonomiky EU prostřednictvím pobídek pro soukromé investice

Cílem druhého pilíře je nastartování ekonomiky členských států EU tvorbou pobídek pro soukromé investice.

- **Nový nástroj na podporu solventnosti**, který Komise navrhuje vytvořit v rámci Evropského fondu pro strategické investice, má mobilizovat soukromé zdroje pro zajištění naléhavě potřebné podpory jinak zdravým podnikům. Investice budou směřovat k podnikům v nejvíce zasažených odvětvích, regionech a členských státech. Nástroj může být zprovozněn již v roce 2020 a jeho rozpočet bude činit **31 miliard eur**, z toho 5 miliard eur bude poskytnuto z rozpočtu EU v roce 2020 a 26 miliard eur z nástroje Next Generation EU v letech 2021 a 2022;
- Komise navrhuje **modernizovat Program InvestEU a posílit ho o 15,3 miliardy eur**. V rámci Programu InvestEU **bude vytvořena facilita pro strategické investice s rozpočtem ve výši 15 miliard eur**, jež do ní budou vloženy z nástroje Next Generation EU;

3. Ponaučení z krize

Cílem třetího pilíře je poučení z krize.

- Komise navrhuje **vytvoření nového a samostatného programu „EU pro zdraví“ s rozpočtem ve výši 9,4 miliardy eur**, z toho 7,7 miliardy eur bude pocházet z Next Generation EU. Program má investovat prostředky do prevence, připravenosti na krizi, nákupu životně důležitých léčivých přípravků a prostředků, jakož i do zlepšování dlouhodobých výsledků v oblasti zdraví;
- **Mechanismus civilní ochrany Unie – rescEU bude rozšířen a navýšen o 2 miliardy eur** s cílem vybavit Unii k tomu, aby se mohla připravit na budoucí krizi a reagovat na ně;
- **Program Horizont Evropa bude navýšen o 13,5 miliardy eur** s cílem financovat životně důležitý výzkum v oblasti zdraví, odolnosti a ekologické a digitální transformace;
- **Podpora globálních partnerů Evropy prostřednictvím nástroje pro sousedství, rozvoj a mezinárodní spolupráci bude navýšena o 10,5 miliardy eur a humanitární pomoc o 5 miliard eur.**

Kromě uvedených tří pilířů podpory investic prostřednictvím nástroje Next Generation EU Komise rovněž navrhuje navýšit v rozpočtu EU i řadu dalších programů ve srovnání s tím, co bylo projednáno na zasedání Evropské rady v únoru 2020:

- **Digitální Evropa** (celkový objem prostředků 8,2 miliardy eur, tj. objem původně navržený Komisí);
- **Nástroj pro propojení Evropy** (zvýšení investic do dopravní infrastruktury o 1,5 miliardy eur oproti původnímu návrhu Komise);

- **Erasmus+** (celkový objem prostředků ve výši 24,6 miliardy eur, což znamená pokles oproti původnímu návrhu Komise o 1,8 miliardy eur, avšak zvýšení o 3,2 miliardy eur oproti částce projednané na zasedání Evropské rady v únoru 2020);
- **Společná zemědělská politika** (zvýšení prostředků na přímé platby o 4 miliardy eur a na rozvoj venkova o 5 miliard eur oproti původnímu návrhu Komise) a **Evropský námořní a rybářský fond** (zvýšení o 0,5 miliardy eur oproti původnímu návrhu Komise);
- **Azylový a migrační fond** (celkový objem prostředků ve výši 11 miliard eur, tj. zvýšení o 1,8 miliardy eur oproti původnímu návrhu Komise) a **Fond pro integrovanou správu hranic** (celkový objem prostředků ve výši 11 miliard eur, tj. zvýšení o 2,8 miliardy eur oproti původnímu návrhu Komise);
- **Fond pro vnitřní bezpečnost** (celkový objem prostředků ve výši 2,2 miliardy eur, což je původní návrh Komise);
- **Evropský obranný fond** (celkový objem prostředků ve výši na 8 miliard eur, což je o 3,5 miliardy eur méně než původní návrh Komise, ale o 1 miliardu eur více oproti částce projednané na zasedání Evropské rady v únoru 2020);
- **Předvstupní pomoc** (celkový objem prostředků ve výši 12,9 miliardy eur, což je původní návrh Komise).

Přehled víceletého finančního rámce 2021-2027 se zahrnutím nástroje Next Generation EU je uveden v následující tabulce.

Srovnání návrhů VFR 2021-2027 v závazcích (v miliardách eur, v cenách roku 2018)

	Návrh VFR květen 2018 ²	Pozměněný návrh VFR květen 2020 ³	Next Generation EU	Návrh VFR včetně Next Generation EU
VFR celkem	1 134,6	1 100,0	750,0	1 850,0
1 Jednotný trh, inovace a digitální ekonomika	166,3	140,7	69,8	210,5
Horizont Evropa	86,6	80,9	13,5	94,4
Fond InvestEU,	3,1	1,3	30,3	31,6
z toho:				
Investice na podporu oživení			15,3	15,3
Strategická investiční facilita			15,0	15,0
Nástroj EU na podporu solventnosti v rámci EFSI			26,0	26,0
2 Soudržnost a hodnoty	392,0	374,5	610,0	984,5
2a Hospodářská, sociální a územní soudržnost	330,6	323,2	50,0	373,2
z toho: REACT EU			50,0	50,0
Facilita na podporu oživení a odolnosti (včetně tech. podpory)			560,0	560,8
z toho PŮJČKY			250,0	250,0
z toho GRANTY			310,0	310,0
3 Přírodní zdroje a životní prostředí	336,6	357,0	45,0	402,0
Společná zemědělská politika	330,7	333,3	15,0	348,3
z toho: pilíř II (rozvoj venkova)	70,0	75,0	15,0	90,0
Fond pro spravedlivou transformaci		10,0	30,0	40,0
4 Migrace a správa hranic	30,8	31,1		31,1
5 Odolnost, bezpečnost a obrana	24,3	19,4	9,7	29,1
Mechanismus civilní ochrany Unie (rescEU)	1,2	1,1	2,0	3,1
Program Zdraví		1,7	7,7	9,4
6 Sousedství a svět	108,9	102,7	15,5	118,2
Sousedství a rozvojová a mezinárodní spolupráce	79,2	75,5	10,5	86,0
Humanitární pomoc	9,8	9,8	5,0	14,8
7 Evropská veřejná správa	75,6	74,6		74,6
z toho: správní výdaje orgánů	58,5	57,5		57,5

² KOM(2018) 321 v konečném znění a KOM(2018) 322 v konečném znění.

³ KOM(2020) 442 v konečném znění a KOM(2020) 443 v konečném znění.

Komise dále navrhuje:

- **provést revizi vnitrostátních přidělů v rámci politiky soudržnosti**, která zohlední nejnovější dostupné statistiky, s úpravami směrem nahoru pouze do zvýšeného celkového objemu 10 miliard eur, což bude vyžadovat odpovídající úpravy výdajových stropů víceletého finančního rámce v období 2025–2027;
- **maximální roční částku pro Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci ve výši 386 milionů eur** a snížení prahové hodnoty pro aktivaci fondu na 250 propuštěných pracovníků. Fond poskytuje podporu na reintegraci na trhu práce v případě osob, které přišly o práci v důsledku nečekaných událostí vedoucích k rozsáhlé restrukturalizaci, jako je finanční nebo hospodářská krize;
- **maximální roční částku pro Fond solidarity EU ve výši 1 000 milionů eur**. Dosavadní podporu fondu na reakce a bezprostřední oživení členských států po přírodních katastrofách, jako jsou záplavy, lesní požáry, zemětřesení, bouře a sucha, Komise navrhuje rozšířit na rozsáhlé zdravotní krize;
- změnu názvu zvláštního nástroje na **Rezervu na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech**, která umožní rozpočtovými převody rychle posílit nástroje EU, kde vyvstala potřeba, s **maximální roční částkou ve výši 3 000 milionů EUR**.

Komise současně navrhuje reformu systému financování rozpočtu EU. Navrhuje **trvale zvýšit stropy vlastních zdrojů rozpočtu EU na 1,46 % hrubého národního důchodu EU pro závazky a na 1,40 % pro platby**, což je více o 0,11 procentních bodů u stropu přidělů na závazky a stropu přidělů na platby oproti návrhu Komise z května 2018 (strop 1,35 % v závazcích a 1,29 % v platbách). Zároveň Komise navrhuje financovat nástroj Next Generation EU pomocí půjček na finančních trzích v celkovém objemu do výše 750 mld. eur. Za tímto účelem Komise vydá dluhopisy s různou splatností, které budou spláceny po roce 2027 a nejpozději do roku 2058.

K zajištění nezbytné rozpočtové kapacity pro pokrytí potenciálních závazků souvisejících s financováním nástroje Next Generation EU Komise navrhuje **mimořádné a dočasné zvýšení stropů vlastních zdrojů pro řešení krize covid-19 o 0,6 procentního bodu (celkový strop ročního přidělu tak bude činit 2,0 % hrubého národního důchodu EU pro platby a 2,06 % pro závazky)**. Tento dodatečný přiděl vlastních zdrojů může být použit pouze k plnění finančních závazků a podmíněných závazků vyplývajících z mimořádného a dočasného zmocnění Komise půjčit si finanční prostředky. **Toto mimořádné a dočasné zvýšení stropů vlastních zdrojů skončí v okamžiku, kdy všechny tyto závazky zaniknou, tj. když budou vráceny všechny půjčené prostředky, a to nejpozději do 31. prosince 2058, a skončí veškerá rizika spojená s podmíněnými závazky.**

K usnadnění splácení půjček, které si Komise jménem Unie půjčí na kapitálových trzích, a ke snížení tlaku na vnitrostátní rozpočty členských států Komise **hodlá navrhnout v pozdější fázi finančního období další nové vlastní zdroje**, které by doplnily tradiční vlastní zdroje, vlastní zdroj ze zjednodušené daně z přidané hodnoty a příspěvky členských států, jakož i dříve navržený nový vlastní zdroj z nerecyklovaných plastových obalových odpadů.

Novými vlastními zdroji, které zmiňuje Komise, by mohly být:

- **vlastní zdroj ze systému obchodování s emisemi**, včetně jeho možného rozšíření na odvětví námořní a letecké dopravy;
- **vlastní zdroj z mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích**;
- **vlastní zdroj z operací podniků**;
- **digitální daň uplatněná na právnické osoby v případě jejich významné digitální přítomnosti**.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu se pozměněný návrh nachází v tzv. přípravné fázi, byl přidělen Rozpočtovému výboru (BUDG) jako gesčně příslušnému výboru, který požádal ostatní výbory Evropského parlamentu o stanovisko.

Na plenárním zasedání Evropského parlamentu, které se konalo ve dnech 17. - 19. června 2020, Evropský parlament projednával postoj, který zaujme k unijnímu plánu obnovy, včetně pozměněného návrhu víceletého finančního rámce na období 2021-2027.

V Evropské radě byl pozměněný návrh nařízení víceletého finančního rámce na období 2021-2027 předmětem diskuse na jejím jednání dne 18. a 19. června 2020.

Projednávání víceletého finančního rámce EU 2021-2027 průběžně probíhá v jednotlivých sektorových Radách EU, klíčovou roli má Rada pro obecné záležitosti, která toto projednávání zaštiťuje a zajišťuje celkovou koordinaci diskusí mezi členskými státy. V současnosti se návrhy projednávají v pracovních skupinách Rady.

Zpracoval Ing. Josef Palán, odborný konzultant Parlamentního institutu Kanceláře PS PČR.